

Anonimizirana različica

Prevod

C-606/20 – 1

Zadeva C-606/20

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

17. november 2020

Predložitveno sodišče:

Landgericht Düsseldorf (Nemčija)

Datum predložitvene odločbe:

9. november 2020

Tožeča stranka in pritožnik:

EZ

Tožena stranka in nasprotna stranka v pritožbenem postopku:

IBERIA Lineas Aereas de Espana, Sociedad Unipersonal

I.

[...] (ni prevedeno)

Landgericht Düsseldorf (deželno sodišče v Düsseldorfu, Nemčija)

Sklep

v sporu

gospoda EZ, [...] (ni prevedeno),

tožeča stranka in pritožnik

[...] (ni prevedeno)

proti

IBERIA Lineas Aereas de Espana, Sociedad Unipersonal, [...] (ni prevedeno)
Madrid, Španija,

tožena stranka in nasprotna stranka v pritožbenem postopku

[...] (ni prevedeno)

je 22. civilni senat Landgericht Düsseldorf (deželno sodišče v Düsseldorfu)

po opravljeni obravnavi z dne 23. oktobra 2020

[...] (ni prevedeno)

sklenil:

Postopek se prekine.

Sodišču Evropske unije se na podlagi člena 267, prvi odstavek, točka (b), in tretji odstavek, PDEU predloži to vprašanje glede razlage prava Unije:

Ali je treba člen 20, prvi stavek, Konvencije o poenotenju nekaterih pravil za mednarodni letalski prevoz, ki je bila sklenjena 28. maja 1999 v Montrealu in jo je Evropska skupnost podpisala 9. decembra 1999, v njenem imenu pa je bila odobrena s Sklepom Sveta 2001/539/ES z dne 5. aprila 2001 in je začela veljati 28. junija 2004, razlagati tako, da je prevoznik v celoti ali delno razbremenjen odgovornosti zaradi izgube prtljage v skladu s členom 17(2) Montrealske konvencije, če potnik nove elektronske izdelke oziroma elektronske izdelke, ki so kot novi, na primer kompaktni fotoaparati, tablični računalnik (iPadi) in brezžične slušalke, namesto v ročni prevaži v oddani prtljagi, ne da bi o tem obvestil prevoznika, čeprav bi imel možnost in bi se od njega lahko razumno pričakovalo, da bi te elektronske izdelke s seboj vzel v ročni prtljagi?

Obrazložitev:

I.

Tožeča stranka EZ [...] (ni prevedeno) od tožene letalske družbe IBERIA Lineas Aereas de Espana, S.A., Operadora, Sociedad Unipersonal zaradi izgube prtljage zahteva odškodnino na podlagi Montrealske konvencije.

Tožeča stranka je pri toženi stranki za 29. december 2018 rezervirala let iz Düsseldorfa v Panama City preko Madrida, ki ga je opravila tožena stranka [...] (ni prevedeno). Pred začetkom potovanja je na letališču v Düsseldorfu oddala potovalno torbo. Ročne prtljage ni imela s seboj. V oddani prtljagi so bili poleg oblačil med drugim ti predmeti:

- 1 x kompaktni fotoaparati Cybershot, znamka: Sony, model: DSX-RX 100 II, sedanja vrednost: 674,10 EUR, kupljen poleti leta 2018;

- 1 x tablični računalnik, znamka: Apple, model: iPad, zmogljivost pomnilnika: Cellular 128 GB, barva: siva, sedanja vrednost: 512,10 EUR, kupljen junija leta 2018;
- 1 x brezžične slušalke, znamka: Beats by Dr. Dre, barva: matirana črna, sedanja vrednost: 314,91 EUR, kupljene oktobra leta 2018.

Tožeča stranka bi lahko navedene predmete brez težav vzela s seboj v ročni prtljagi. Vendar tega ni storila, ker je take predmete doslej vedno prevažala v oddani prtljagi in se prtljaga doslej še ni nikoli izgubila.

Skupna vrednost vsebine potovalne torbe (oblačila, fotoaparati, tablični računalnik in slušalke) je bila 2.268,10 EUR. Tožeča stranka zahteva nadomestilo te škode do višine omejitve odgovornosti v skladu s členom 22(2) Montrealske konvencije v višini 1288 posebnih pravic črpanja, kar je enako znesku v višini 1383,00 EUR.

Amtsgericht (okrajno sodišče, Nemčija) je tožbi za odškodnino zaradi izgube prtljage ugodilo samo v višini 720,47 EUR, glede kompaktnega fotoaparata, iPada in brezžičnih slušalk pa jo je s sodbo, razglašeno 24. januarja 2020, [...] (ni prevedeno) zavrnilo.

V obrazložitvi je navedlo, da tožečo stranko v skladu s členom 20, prvi stavek, Montrealske konvencije bremeni 100-odstotni soprispevek, tako da so odškodninski zahtevki zaradi izgube prtljage izključeni. Navedeni predmeti (fotoaparati, tablični računalniki, slušalke), ki naj bi bili skoraj novi in nezanemarljive vrednosti, naj bi bili „dragocenosti“. Potnik naj bi moral v sodobnem množičnem letalskem prometu vedno računati s tem, da se lahko njegova prtljaga izgubi, tako da bi moral take dragocenosti vedno prevažati v ročni prtljagi.

Tožeča stranka je zoper prvostopenjsko sodbo z dne 24. januarja 2020, ki ji je bila vročena 5. februarja 2020, [...] (ni prevedeno) v predpisani obliki in v predpisanem roku vložila pritožbo in jo – [...] (ni prevedeno) (postopkovne podrobnosti) v predpisani obliki in v predpisanem roku obrazložila.

Tožeča stranka na pritožbeni stopnji trdi, da je Amtsgericht (okrajno sodišče) napačno razložilo določbo člena 20, prvi stavek, Montrealske konvencije. To določbo naj bi bilo treba razlagati ob upoštevanju namena Montrealske konvencije – varstva interesov potrošnikov in vzpostavitve pravičnega ravnotežja interesov. Elektronski izdelki, kot so kompaktni fotoaparati, tablični računalniki in slušalke, naj v današnjem času ne bi bili več „dragocenosti“, ampak zgolj „vsakdanji predmeti“, ki se uporabljajo vsak dan in tudi nimajo posebne vrednosti ter imajo poleg tega pogosto le kratko do srednje dolgo življenjsko dobo. Take elektronske izdelke naj bi bilo treba zato obravnavati kot oblačila, sončna očala ali podobno, ki jih je prav tako mogoče prevažati v oddani prtljagi.

Tožeča stranka na pritožbeni stopnji zato predlaga, naj se prvostopenjska sodba z dne 24. januarja 2020 spremeni in naj se tožeči stranki prisodi dodatna odškodnina za navedene predmete v višini 662,53 EUR.

II.

Tožena stranka na pritožbeni stopnji predlaga, naj se pritožba zavrne. Zagovarja prvostopenjsko sodbo.

Za uspeh pritožbe tožeče stranke je odločilen odgovor na uvodoma navedeno vprašanje za predhodno odločanje.

Podrobneje:

1.

Z Uredbo (ES) št. 2027/97 se glede odgovornosti letalskih prevoznikov pri letalskem prevozu potnikov in njihove prtljage na ozemlju Evropske unije prenašajo upoštevne določbe Montrealske konvencije. Iz člena 3(1) te uredbe izhaja, da odgovornost letalskih prevoznikov Unije v zvezi s potniki in njihovo prtljago urejajo vse določbe Montrealske konvencije, ki se nanašajo na takšno odgovornost. Evropska skupnost je Montrealsko konvencijo podpisala 9. decembra 1999, nato pa jo je Svet Evropske unije v njenem imenu odobril 5. aprila 2001. Za Evropsko unijo je začela veljati 28. junija 2004. Ker je Montrealska konvencija od tega datuma sestavni del pravnega reda Unije, je Sodišče zato pristojno za odločanje o njeni razlagi v okviru predhodnega odločanja (glej sodbo Sodišča z dne 19. decembra 2019, C-532/18, GN/ZU, v: NJW 2020, str. 381 in 382, točki 29 in 30).

2.

Ni sporno, da ima tožeča stranka zato, ker se je prtljaga, potem ko jo je 29. decembra 2018 oddala na letališču v Düsseldorfu, izgubila, pravico od tožene stranke kot letalskega prevoznika zahtevati odškodnino na podlagi člena 17(2) Montrealske konvencije. Med strankama je sporno le, ali je tožeča stranka 100-odstotno prispevala k škodi v smislu člena 20, prvi stavek, Montrealske konvencije, ker kompaktnega fotoaparata, IPada in slušalk, ki so bili shranjeni v izgubljenem kovčku, ni prevažala v ročni prtljagi, ampak v prtljagi, ki jo je oddala.

V skladu s členom 20, prvi stavek, Montrealske konvencije je prevoznik, če dokaže, da je škodo povzročila ali k njej prispevala malomarnost ali drugo nedopustno dejanje ali opustitev osebe, ki zahteva odškodnino, v celoti ali delno razbremenjen odgovornosti za izgubo prtljage.

Zato je v obravnavanem primeru odločilno, kaj pomeni, da se v skladu z Montrealsko konvencijo za razbremenitev odgovornosti zaradi soprispevka

potnika zahteva, da „je škodo povzročila ali k njej prispevala malomarnost ali drugo nedopustno dejanje ali opustitev“ potnika.

Pojme iz Montrealske konvencije je treba razlagati enotno in avtonomno, tako da se pri razlagi teh pojmov ne sme upoštevati različnih pomenov, ki bi jih ti pojmi lahko imeli v nacionalnih pravnih ureditvah držav članic Unije, temveč pravila razlage splošnega mednarodnega prava, ki veljajo za Unijo. Člen 31 Dunajske konvencije o pogodbenem pravu z dne 23. maja 1969, ki kodificira splošno mednarodno pravo, ki velja za Unijo, v zvezi s tem določa, da je treba pogodbo razlagati v skladu z načelom dobre vere in običajnim pomenom njenih določb v njihovem kontekstu ter glede na njen cilj in namen (glej sodbo Sodišča z dne 19. decembra 2019, C-532/18, GN/ZU, v: NJW 2020, str. 381 in 382, točki 31 in 32).

Glede na tretjo uvodno izjavo preambule Montrealske konvencije so se države pogodbenice te konvencije ob zavedanju „pomena zagotavljanja varstva interesov potrošnikov v mednarodnem letalskem prevozu in potrebe po pravični odškodnini, ki temelji na načelu povrnitve v prejšnje stanje“, odločile določiti sistem objektivne odgovornosti letalskih prevoznikov. Taka ureditev pa pomeni – kot izhaja iz pete uvodne izjave preambule Montrealske konvencije – da je treba ohraniti „pravično ravnotežje interesov“, zlasti interesov letalskih prevoznikov in potnikov (glej sodbo z dne 19. decembra 2019, C-532/18, GN/ZU, v: NJW 2020, str. 381 in 382, točka 36).

Montrealska konvencija z namenom ohranitve takega ravnotežja določa, da se v nekaterih primerih prevoznika razbremeni odgovornosti. Člen 20, prvi stavek, te konvencije namreč določa, da je prevoznik, če dokaže, da je škodo povzročila ali k njej prispevala malomarnost ali drugo nedopustno dejanje ali opustitev potnika, v celoti ali delno razbremenjen odgovornosti do tega potnika. Te omejitve potnikom omogočajo, da prejmejo odškodnino enostavno in hitro, ne da bi se letalskim prevoznikom naložilo zelo veliko breme nadomestitve težko opredeljive in izračunljive škode, kar bi lahko ogrozilo ali celo ohromilo njihovo ekonomsko dejavnost (glej navedeno sodbo Sodišča, prav tam, točki 39 in 40).

Pogoj za razbremenitev odgovornosti prevoznika iz člena 20, prvi stavek, Montrealske konvencije, da „je škodo povzročila ali k njej prispevala malomarnost ali drugo nedopustno dejanje ali opustitev“ potnika, je treba torej razlagati v skladu z običajnim pomenom in sistematiko uredbe ter glede na cilj in namen Montrealske konvencije, ki je zagotoviti visoko raven varstva interesov potrošnikov in hkrati vzpostaviti „pravično ravnotežje interesov“ letalskih prevoznikov in potnikov.

Običajni pomen sopovzročitve škode pri izgubi prtljage je, vsaj v primeru malomarnosti, verjetno, da se ne ravna s skrbnostjo, ki je objektivno potrebna v prometu.

V nemški nacionalni sodni praksi in pravni teoriji se zastopa stališče, da mora potnik pri današnjih množičnih prevozih vedno računati s tem, da se lahko njegova oddana prtljaga izgubi, tako da načeloma pomeni grobo kršitev skrbnosti pri svojih zadevah v skladu s členom 20, prvi stavek, Montrealske konvencije, če se dragoceni predmeti prevažajo v oddani in ne v ročni prtljagi [...] (ni prevedeno). V skladu s tem se je v nemški sodni praksi štelo, da gre za soprispevek, na primer, ko je potnik v oddani prtljagi prevažal dragoceno fotografsko opremo [...] (ni prevedeno), čeprav je imel možnost in se je od njega lahko razumno pričakovalo, da jo bo prevažal v ročni prtljagi, oddana prtljaga pa se je nato izgubila.

Senat meni, da dejanski položaj ni težaven, če potnik v oddani namesto v ročni prtljagi prevažata klasične dragocenosti, kot so na primer gotovina, vrednostni papirji, zlatnina itd. To je verjetno vedno treba šteti za velik soprispevek potnika, ki je razlog za to, da je prevoznik v celoti ali delno razbremenjen odgovornosti [...] (ni prevedeno). Pri obravnavanem prevozu elektronskih izdelkov pa je treba vprašanje soprispevka obravnavati bolj diferencirano.

Številni elektronski izdelki, kot so pametni telefoni, tablični računalniki, prenosni računalniki in kompaktni fotoaparati itd., so v zadnjih letih v številnih slojih prebivalstva postali „vsakdanji predmeti“ in so zelo razširjeni. Njihove cene so se v zadnjih desetletjih kljub stalnemu izboljševanju tehnologije nenehno zniževale. Številni ljudje take elektronske izdelke uporabljajo skoraj vsak dan. Čeprav cene nekaterih novih naprav – kot je razvidno tudi iz obravnavanega primera – znašajo do 1000,00 EUR, imajo te naprave pogosto le omejeno življenjsko in uporabno dobo ter na trgu rabljenih izdelkov hitro izgubijo vrednost. Zato taki elektronski izdelki po mnenju velikega dela prebivalstva niso klasične dragocenosti. To bi bil lahko argument za to, da se vedenja tožeče stranke (hramba fotoaparata, tabličnega računalnika in slušalk v oddani prtljagi) ne sme šteti za soprispevek in ji je treba prisoditi polno odškodnino za te izgubljene predmete.

Po drugi strani prav vrednost elektronskih izdelkov, ki so kot novi, kot je razvidno iz obravnavanega primera, ni zanemarljiva. Elektronski izdelki, kot so pametni telefoni, kompaktni fotoaparati, tablični računalniki in slušalke, so pogosto majhni in priročni ter jih potnik praviloma lahko brez težav prevažata v ročni prtljagi. Poleg tega v sodobnem množičnem letalskem prometu res vedno znova v rednih intervalih prihaja do izgub prtljage, tako da mora potnik s tem načeloma vedno računati. Zaradi vzpostavitve pravičnega ravnotežja interesov potnika, ki tudi koristi prednosti sodobnega množičnega letalskega prevoza, in interesov letalskih družb bi se morda lahko od potnika razumno pričakovalo, da bo take predmete stalno prevažal v ročni prtljagi, da bi se s tem preprečilo, da bi morale letalske družbe ob izgubi prtljage izplačevati visoke odškodnine.

Kolikor je mogoče ugotoviti, sodišči Unije doslej še nista pojasnili tega vprašanja, pravilne razlage pa tudi ni mogoče jasno določiti, tako da je bilo treba to vprašanje na podlagi člena 267, prvi odstavek, točka (b), in tretji odstavek, PDEU predložiti Sodišču Evropske unije v predhodno odločanje.

III.

Zaradi vložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe pri Sodišču Evropske unije je bilo treba postopek v skladu s členom 148 ZPO (zakon o civilnem postopku) prekiniti.

[...] (ni prevedeno)

DELOVNI DOKUMENT